

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasiło Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg št. 12. 11.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. — Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglasih vsaka beseda 50 par.

Št. 22.

Ljubljana, dne 5. junija 1925.

Leto V.

Kaj hočemo? *Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!*

Imena, ki žalijo.

V svojem včerajšnjem govoru je minister za kmetijstvo in vode enega naših tovarišev imenoval „klerikalca“. Dasi velja beseda „klerikalca“ za žaljivo in ni niti v stvari resnična in točna, niti se mi tako nazivljemo, ampak se naša stranka imenuje Slov. ljudska stranka in naš klub „Jugoslovanski klub“, nihče pa nima pravice nas imenovati z imeni, ki jih nimamo in ki nas žalijo, kljub temu predsedujoči predsednik ni ukoril ministra radi njegove žaljive besede. Vprašamo vas, zakaj se to ni zgodilo in ali hočete danes to pogreško popraviti?”

(Vprašanje klerikalnega poslanca g. Kremžarja v seji narodne skupščine dne 27. maja 1925.)

Poslanec dr. Koroščevega poslaniškega kluba, gospod Kremžar, se je v Belgradu razljutil (ne moj se ljutiti!), ker je srbski minister enega njegovih tovarišev imenoval „klerikalca“. Kaj pravi nedolžni g. Alojzij Kremžar? On trdi, da je beseda „klerikalca“ žaljiva, da njegova njegova stranka ni klerikalna in dokazuje to s tem, da se njegova stranka doma v Sloveniji imenuje „Slovenska ljudska stranka“, v Belgradu pa „Jugoslovanski klub“.

Tega ne trdimo mi, to pravi poslanec Kremžar sam, ki je član in sicer: 1. v Sloveniji „Slovenske ljudske stranke“; 2. v Belgradu pa član „Jugoslovanskega kluba“, katerega člani so sami Slovenci.

Pa pomenimo se še o drugih rečeh, o klerikalizmu! „Slov. ljudska stranka“ je pri nas doma že prilično precej stara. Vedno so jo ljudje imenovali na kratko „klerikalna stranka“, ker je to v bistvu vedno bila. Že v Avstriji! Njeni politični uspehi med slovenskim ljudstvom so neločljivo vezani z obstoječo cerkveno

organizacijo. Če bi se cerkev v Sloveniji „depolitizirala“ — kateri izraz se je še nedavno rabil na raznih uradnih sestankih cerkvenih služabnikov — bi bilo „Slovenske ljudske stranke“ kmalo konec. — SLS je politična organizacija. Ta politična organizacija pa se sama prigluhuje cerkvi. Naše ljudstvo je verno, katolicizem je v njem tradicionalen. Vren človek ni slab človek! Katolicizem sam po sebi mu tudi ni škodljiv in samo bedaki in nepremišljeni politični in drugačni strastniki mislijo, da bi se našemu ljudstvu takoj boljše godilo, če ne bi bil katoliški, ampak kako drugačen. V Avstriji smo poznali neko politično gibanje, ki se je imenovalo „Los von Rom“. To gibanje je služilo nemškemu imperijalističnemu nacionizmu. Danes se čuti pri nas tudi že neko podobno gibanje. To gibanje gre za tem, da bi ljudje prestopali v pravoslavje. To so otroške stvari, zakaj doba verskih bojev je že 300 let za nami. Danes stoje na dnevnem redu **socijalna vprašanja** in boji za delo in kruh ter suverenost ljudstva. Resničnega delovnega ljudstva! S tem pa še ni rečeno, da je vse verstvo od muh, da ga človeštvo ne potrebuje več. Vsakdo se lahko vsak dan prepriča, da je med ljudstvom vsepovsod, ne samo pri nas doma, verstvo živo in aktivno, da močno vpliva na mišljenje ljudi, na njihova dela in življenje v občeh. Samo bedak misli, da bo koristil kakršnikoli stvari s tem, če se bo brezmiselno zaletaval v verstvo ali pa to in drugo cerkev.

To je naše mišljenje. So pa na svetu in zlasti pri nas v Sloveniji ljudje, ki ne mislijo tako, pa se delajo pri tem verne in pobožne do ogabnosti. To so politični licemerci, a njihov politični tabor pri nas je „Slovenska ljudska stranka“. Ta stranka živi politično od zlorabljanja vere in cerkve v svoje politične na-

mene ker vé, da je naš slovenski človek veren in da je katolicizem med našim ljudstvom tradicionalen.

To, kar smo ravpokar napisali, je hud očitek. Res je. Toda mi tega očitka nismo napisali tjavendan, ampak ga moremo z naše strani tudi stvarno podpreti. Glavni organizator „Slovenske ljudske stranke“, ranjki dr. J. E. Krek je izjavil spomladi l. 1917: „Moja največja napaka je bila, da sem vstopil v to stranko in jo pomagal postaviti po koncu. Bodočnosti nima, kajti nova doba, v katero gremo, je ne bo prenesla, ker je „ljudska“ samo po imenu, v resnici pa je v njej odločilna hegemonija enega samega stanu.“

To je bil klerikalizem! In da moremo našim preprostim bralcem še bolj nazorno raztolmačiti, kaj je klerikalizem še danes, povemo sledečo zgodbo:

Pri nekih volitvah pred vojno, je postavila ta stranka v nekem podeželskem volilnem okraju za kandidata moža, ki je bil v svoji notranjosti ateist, to je brezbožnež. Ta kandidat je nekega nedeljskega jutra imel napovedan volilni shod takoj po maši. Zgodaj je vstal in je šel še pred shodom k rani maši. V cerkvi je pokleknil pred velikim oltarjem čisto spredaj, samo da ga je videlo in opazilo v cerkvi zbrano ljudstvo. Po maši je imel shod in je bil pozneje tudi izvoljen. Pozneje pa je sam pripovedoval, kako se mora kandidat pred ljudstvom **kazati**, če hoče dobiti njegovo zaupanje. Vidite — **to je klerikalizem!** Klerikalizem je licemerstvo, je hinavščina.

Opravičeno je tedaj trdil g. poslanec Kremžar v belgrajski narodni skupščini, da je beseda „klerikalca“ žaljiva. Res je. Toda žaljiva ni in biti ne sme za tega, ki je res politični klerikalca. „Slovenska ljudska stranka“ ni ena oseba, ampak je politična organizacija večih, mnogih oseb. **Kot politična organizacija na je klerikalna do dna**, ker se pri svoji politični agitaciji poslužuje istih metod, kakor se jih je posluževal zgoraj opisani klerikalni poslanski kandidat! In še hujših! Vsi vemo in vsak

več, ampak sama polenta, taka lepa rmena polenta! Ljubljana je danes čisto italijan.

Tudi kranjskih klobas ni več, tista packarija iz svinjskega mesa, ki se suše v dimu, da je čisto trdo. Danes jejo v Ljubljani same naše laške klobase, mortadela, veroneze, milaneze, ali pa take, veste, da ga ne gre v dim in brez prešičjega mesa, ampak sama primissima in finissima stara krava čisto po laško, italijan. Evviva!

Pa vino, naše laško vino! Danes ne pijejo več tisti kiselin, neres, ki se pravi „cviček“, ampak povsod ti ga točijo samo črno ali belo italijansko vino, naše sladko laško vino, neres? Ljubljančani mislijo, da je to sladko vino dalmatinsko vino, pa ti ga ne poznajo — he-he —, da je to laško vino, ki pride na Sušak preko Reke, pa ga bimbo kupi za dalmatinsko vino.

V bankah imajo same lire, več kakor v Trstu. Z liro se vse laško plača. Dolarji, franki, dinarji ni nič. sama lira, naša laška lira, laška obleka, laško olje, laški cukur in laška moka, neres? Evviva!

res objektivni človek, ki pozna „politično delo“ SLS, nam bo pritrdil, da bi „Jugoslovanski klub“ v belgrajski skupščini ne štel morda niti 10 članov, če bi se SLS odrekla svojemu političnemu klerikalizmu! Sam njen načelnik se je še po vojni ponovno izrazil, da njegova stranka brez klerikalizma ni mogoča! Sicer pa to vemo tudi brez njega. Mi smo še po zadnjih februarjskih volitvah z **neizpodbitnimi dokumenti** dokazali, da je SLS v svrhu svojih volilnih uspehov zlorabljala vero in cerkev, ne glede na to, da se je med nepoučenim ljudstvom povrh deklarirala še za pravo in edino resnično republikansko stranko, da je torej nekaj trdila, iz česar je že naslednji dan po volitvah, ko je na ta golob način osleparila marsikaterega volilca — brila v svojem časopisju norca!

Te klerikalne politične metode SLS so tudi zabavne. Kaj je bila ta stranka že v zadnjih letih? Pred vojno in med vojno je bila najbolj glasni vojni hujskač. Po vojni je bila samo socijalna in ko so se dvigali valovi ljudske nezadovoljnosti v precejšnji višini, ni nič pomišljala ter stala celo komunistično pobarvanata. Potem je bila centralistična, a njen načelnik je spodil na sramoten račun naš lepi narodni jezik, slovenščino, iz narodne skupščine, sam pa je govoril nek jezik, katerega so hudomušneži imenovali „ilirščino“ — to je bila namreč zmes slovensko-hrvatsko-srbsko-turško-nemških besedi. Na to je sprejela po hudih notranjih krčih avtonomizem, pri zadnjih volitvah pa celo federativni republikanizem in samoslovenstvo. Sedaj doživlja kraj svoje neodkritosrčne in breznačelne politike, zato zatajuje v Belgradu svoj politični klerikalizem, v Sloveniji pa vleče iz svoje stare podstrešne šare na dan zopet zarjaveli „krščanski socijalizem“, s katerim hoče znova slepariti med gospodarsko vedno bolj propadajočim slovenskim kmečko-delavskim ljudstvom!

Politična brezzoba ta sleparka!

Laška Ljubljana.

Tržačan, ki je prebil nekaj dni v Ljubljani, jo je opisoval svojim znanecem in prijateljem tako: Vsak italijanski patrijot, in mi vsi smo vendar sami patrijoti, neres, ga mora biti z Ljubljano prav zadovoljen, ker ga Ljubljana ni več tisto slovensko mesto, ampak je laško mesto, čisto italijan, neres, čisto italijan.

Vse hiše so čisto laške. Zidali so vse sami naši laški zidarji, del Friul. To vidiš že na glavnem trgu, neres. Tam stoji kamenit steber, okoli stebra pa ga ima ena štirna, veste, taka okrogla štirna, neres, tu ribe plavajo v vodi. Tista štirna ga je napravil Italijan in vse hiše okoli tiste štirne tudi Italijan, sam Italijan.

Zjutraj pijejo v Ljubljani kofe iz Trsta in devajo v kofe cukur iz Trsta in namakajo v kofe žemlje in kifelce iz tržaške moke. Torej vse čisto po laško, neres?

Tudi obleke ti ga imajo v Ljubljani čisto po laško. Po vseh štacunah samo laško blago, evviva Italia, Rjuhe v hotelih so vse iz laškega platna, srajce, kravate, ženske bluže in moške hlače, vse naše, vse laško.

Na listkih imajo trgovci napisano „angleško blago“, nekateri tudi „češko blago“. Ma to ga ni res, kdor pozna. Vse ti ga je pristna roba italijana, čeprav pravijo, da je angleška ali češka. Trgovci v Ljubljani so jako dobri, oni kupijo naša laška roba, fina roba, prodajo pa naša roba za angleško ali češko blago. Ma ti trgovci ti ga znajo. Ali pa kupijo pri nas tako angleško blago, ki bi ga lahko kupili na Angleškem kakor mi, ma oni so naši prijatelji in zato kupijo pri nas.

Tudi jed je v Ljubljani čisto laška. Kamor prideš, neres, ti ga imajo sam rižot! Dopoldne rižot, opoldne rižot, zvečer rižot, vsak dan sam tržaški, hočem reči sam laški rižot in na rižot ti ga trosijo sam laški sir, primissima parmezana. Če pa nimajo rižot, neres, ti ga imajo sam makaron in špageti, vse italijan! Evviva Italia!

Prej so jedli v Ljubljani krompir in pa take žgance, veste, iz tistega ajda, ali pa fižol in zelje. Povsod krompir in žganec, sempre žganec in krompir, zraven golaša krompir, zraven mesa krompir, sempre krompir, neres. Danes ti ga krompirja ni

Pa tisti ljubljanski otroci! Vsi črni in živi kot živo srebro. To so sami laški otroci, neres? To bodo največji naši patrijoti, ko bo rekel tako onorevole Mussolini, evviva!

Po kavarnah pa vse polno laških gazet, časopisov, kakor so v Ljubljani včasih rekli „Il Piccolo“, „Corriere“, „Domenica“ ti ga imajo v Ljubljani več kakor v Trstu. Ob petkih pa jejo same naše laške morske ribe, tiste dobre, ki že nekaj smrdijo — hehe.

Vsi ljudje v Ljubljani govorijo italijan. Nekateri govorijo še slovensko, ma ti že po slovensko ne znajo več, neres? Malo še, tako un poko, po laško pa znajo vsi. Tudi muzika je vsa laška, italijan. Tudi kolnejo še samo po laško. Kletvina pa je jedro vsakega jezika, neres? Kdor zna „porka“, ta ti ga je že danes dober italijanski „patrijot“.

Tako je opisoval Tržačan doma današnje Ljubljano in je postal ves navdušen za današnje in še bolj za bodočo italijansko Ljubljano, neres?

Stara Ljubljana pa — spi!

Če prelistujemo „Slovenca“, glavno glasilo te stranke, n. pr. od lanskega leta, bomo našli tam zapisano na marsikateri njegovi strani, da vsakdo sme biti ponosen, ako ga kdo imenuje klerikalca! In mnogo pristašev SLS na deželi se s ponosom imenujejo klerikalce. Tako je tudi z drugimi strankami. Dobri in prepričani radikali se s ponosom imenujejo radikale. Prav tako demokrati, komunisti, republikanci itd. Klerikalni poslanci pa sedaj na vsa usta kriče, da je beseda „klerikalec“ žaljiva, da oni niso klerikalci. Kaj bodo napravili sedaj tisti njihovi številni pristaši, ki so ponosni na to imenovanje? Mi ne vemo. Kar jih je poštenih, bodo spregledali, ostali kar so bili ter — **prešli k nam**, ki tega imena med vernimi ljudmi ne smatramo za žaljivko. **Beseda „klerika-**

lec“ je žaljiva samo za tistega, ki ima slabo vest, ker je zlorabil nežno in globoko verstveno čuvstvo svojega bližnjega v svojo začasno korist, ki je tedaj zavajal na očiten in nepošten način zaupljivo ljudstvo na kriva pota.

Imejmo vedno pred očmi tistega kandidata-brezboznika, ki je klečal pred oltarjem samo zato, da ga je videlo ljudstvo. Tisti človek je bil **politični klerikalec**. Tista politična stranka, ki tako dela je klerikalna. In kakor se časih tudi volkov polasti strah, tako postane časih tudi političnih klerikalcev sram.

Slovenska ljudska stranka pa je in ostane klerikalna stranka ali stranka nesreče slovenskega naroda!

Protest in obup.

Prvo delo novega parlamenta je bilo sprejetje novega začasnega proračuna ali takozvanih dvanajstih in istočasna potrditev vseh izdatkov, ki jih je bila vlada potrosila v brezparlamentarni volilni dobi. Novi proračun nam je prinesel ogromne nove davke, n. pr. dvakrat višji invalidski davek, ne da bi invalidi dobili le en krajcar več podpore kakor prej in novi delavski davek, ki ga mora plačevati vsak delavec od svojega krvavega zaslužka v znesku treh in pol dinarjev od vsakih sto zasluženih dinarjev.

Vladna večina v parlamentu je nove davke sprejela brez najmanjše kritike odpora. V drugih parlamentih se zganijo tudi poslanci vladne večine, če gre za denar in hočejo vsaj vedeti, kam bo zahtevani denar šel. Pri nas tega ni! Poslanec vladne večine je ponižen sluga svoje vlade, namesto da bi poslanec kot izvoljenec ljudstva zahteval od vlade in od ministrov, da morajo oni biti poslanski hlapeci, in zato se ne ganejo niti pri najvažnejših vprašanjih, ampak na slepo vero glasujejo za vse, kar vladi pade v glavo, kakor da bi bili slepi, gluhi in mutasti! Pa pravijo, da imamo pri nas parlament in da smo demokratična država!

A tudi ljudje sami se ne zganijo! Ko so časopisi poročali veselo novico o novih davkih, se ni ganil niti gospod niti kmet niti delavec. Vse je molčalo in molče sprejelo nase nova ogromna davčna bremena brez vsakega protesta. Niti najmanjšega prigovora ni bilo z nobene strani.

Drugi zakon, ki ga je sprejela vladna večina, je bil novi stamovljudski zakon. Ta zakon bo silno trdo zadel zlasti prečane, ker bodo morali plačevati 24 kratno najemnino, Srbijanci pa samo 6 kratno od one, ki je veljala pred vojno. Ta zakon pomeni novo silno davčno obremenitev prečanskega sveta! Toda, ali se je kdo zganil proti tej novi strašni krivici? Da se vladni poslanci niso zganili, je razumljivo. Ni se pa zganil tudi noben človek, nobeno društvo, noben sloj prebivalstva!

Ta silna občutljivost ljudi za najhujše udarce, ki jih jim zadaja

vlada, se da tolmačiti na dva načina. Ljudje so mirni in se ne razburjajo, če so zadovoljni. Ali so ljudje pri nas z novim obdavčenjem res zadovoljni? Tako beba stega človeka menda ni med nami, ki bi to verjel! Vzrok miru in čudne tišine mora biti torej nekje drugje.

Brzkone se ne motimo, če smatramo za pravi vzrok ljudske in narodne brezbriznosti za javne zadeve **splošno potrtost in splošen obup**.

Takoj po prevratu so ljudje še kazali svojo nezadovoljnost z raznimi ukrepi javne uprave na shodih ali vsaj v časopisju. Včasih je to nekaj zalaglo, ker so se javni upravniki na ljudsko voljo kolikor toliko ozirali. Dolga leta bridkih izkušenj pa so pokazala, da so danes vsi protesti zastoj in brezuspešni. Pritisk iz centrale je bil vedno hujši in naši domači centralisti in »jugoslovani« so ga še podpirali. **Pod tem pritiskom se je odpora moč slovenskega ljudstva in naroda zlomila in strla**. Ljudje so si rekli: Kaj hočemo, če vse nič ne pomaga? Z orožjem v roki upreti se nečemo, če bi to tudi res hoteli. Nimamo drugega strelnega orožja kot fižol ob petkih, moramo tedaj potrpeti in se udati v božjo voljo in čakati, da ali počasi pomremo ali pa se božja volja kdaj izpremeni!

Naš gospodarski položaj pa zahteva korenitega ozdravljenja. Davčni dohodki kažejo, da je davčni vijak že do skrajnosti privit in da za nove stroške ni mogoče najti nobenih novih dohodkov več. Treba bo misliti na veliko finančno akeijo, ki bo naš gospodarski položaj uredila. To pa brez tuje pomoči ni mogoče. Tuj kapital pa bo prišel v našo državo samo tedaj, če bo jamčila zanj ogromna parlamentarna večina, kjer bodo zastopani vsi deli države. Taka večina pa je brez sporazuma nemogoča.

Za Slovence sedanji položaj ni posebno ugoden. Če pride do sporazuma med Srbi in Hrvatji, ga bodo sklenili brez Slovencev in od Hrvatov je prav mnogo odvisno, da ne bo sklenjen — proti nam! Upamo pa, da Hrvatje tudi nas ne bodo popolnoma pozabili, ki smo z njimi vred tudi trpeli.

V denarnih škripcih.

Za pametne ljudi že dolgo ni bila nobena tajnost več, da je gospodarski, ali recimo: finančni položaj naše državne uprave zelo neugoden. To je potrdil v najnovejšem času tudi sam sedanji finančni minister s pismom, ki ga je poslal parlamentarnemu finančnemu odboru na »blagohotno« uvaževanje. V svojem pismu je finančni minister priznal, da so državne blagajne prazne in da si on ne ve več naprej pomagati. Kar je bilo mogoče obdavčiti, je obdavčeno že do vrha. Zato priporoča minister finančnemu odboru največjo varčnost.

Pismo finančnega ministra se glasi naravnost obupno. Ljudje pa, ki plačujejo težke tisočake davka

na leto, se vprašujejo začudeno, kako da je to mogoče. Toliko denarja pride vsako leto v državno blagajno, denarja pa nikdar nikjer ni!

Tako stanje je nezdravo in dokazuje popolno gospodarsko in upravno nesposobnost dosedanjih naših vlad. Vsak še tako majhen gospodar gleda in mora gledati v prvi vrsti na to, da s svojimi dohodki **izhaja**. Če ne more živeti po grofovsko, mora živeti po bajtarsko. Kdor nima za pečenko, mora biti zadovoljen s fižolom.

Tega povsod veljavnega gospodarskega pravila pa se naša državna uprava vzdržuje armado, ki je sko-

raj tako velika kakor bivša avstro-ogrška vojska, čeprav je naša država petkrat manjša in ima komaj četrtino toliko prebivalcev kakor jih je imela Avstrija. Naša državna uprava vzdržuje velikansko število javnih nameščencev zlasti davčnih, ki jih je najmanj za polovico preveč. Dalje vzdržuje naša državna uprava celo vrsto ustanov in naprav, ki so sicer dobre, ampak za nas predrage. Koliko pa porabi vsaka vladna stranka za vsake volitve, tega pa široka javnost nikdar ne bo izvedela. Tako gospodarstvo mora enkrat pripeljati do bankrota.

Finančni minister je predložil parlamentu tudi proračun za leto 1925-1926. Proračun dohodkov in stroškov znaša ogromno svoto 11 tisoč milijonov dinarjev! Višina dohodkov in stroškov pa še ne bi bila največje zlo, če bi se državna uprava določenih svot tudi držala! Tega pa naša državna uprava ne pozna. Odkar obstoji naša država, še nikdar nismo doživeli poleg **proračuna tudi obračuna!** Obračun pa je glavna stvar, kajti **obračun** nam po-

ve, če je država tudi res samo toliko izdala za razne stvari, kolikor je »dovolil« parlament, t. j. kolikor si je dovolila vlada sama, ker naš parlament ni parlament.

Iz proračunskih dvanajstih za april, maj, juni in julij tega leta je razvidno, kako dela naša vlada z denarjem. Ona ne vpraša parlamenta za dovoljenje, ali sme izdati kakšen denar ali ne, ampak ga enostavno potrosi z dovoljenjem »ministrskega sveta«, t. j. s svojim lastnim dovoljenjem, in potem predloži svoje stroške parlamentu v **naknadno odobritev!** Parlament mora seveda take stroške odobriti, kaj pa hoče? Če je denar enkrat skozi okno zmetan, ga ne prikljče noben čarovnik več nazaj!

Pri takem gospodarstvu se torej ni čuditi, če je državna blagajna vedno bolj prazna, čim večji so davki. Kaj pa bo sledilo takrat, ko izžeti in izmozgani davkoplačevalci ne bodo mogli več polniti nikdar s te blagajne, si pa naj misli vsak sam.

Kdo je protidržaven?

Sledeči članek je napisal za Radičev „Dom“ poslanec Mato Jagatič. Ker je v članku naravnost sijajno povedano, kakšne razmere vladajo na Hrvaškem, ga priobčujemo v celoti. Članek slove:

„Nam vedno očitajo že od prvih dni po vojni, da naša kmečka stranka ne razume in nima smisla za „veliko jugoslovansko idejo“, dalje da je naša kritika preostra in da se borimo proti državi, ki se je komaj rodila.

Očitani so nam tudi, da smo demagogi, da lažemo ljudem, da bodo dobili „državo brez davkov in vojakov“ itd. Na poldagi takih očitanih so nas proglasili za **protidržavno** stranko in zato smo morali prehoditi ves križev pot, ki ga hodi naša stranka...

Imamo pa stranko, ki si lasti patent za državotvornost kljub temu, da vse njeno delovanje dokazuje, da ta stranka ni niti državotvorna niti demokratična. Kakor hitro je ta stranka prišla do moči v državi, je takoj začela rabiti sredstva, ki ne samo da niso demokratična, ampak so najbolj nazadnjaška in za državo pogubna.

Ni nam treba segati daleč nazaj, da dokažemo resničnost naših trditvev. Spomnimo se le na zadnje volitve, ki nam pričajo, kako daleč je Pribičevićeva stranka od demokratizma in državotvornosti.

Pribičevićevi priganjači ne vprašujejo po sredstvih. Za njih je glavno, da imajo ali da si pridobe moč nad državo. Zato danes, po volitvah, delajo za batinaše (tako imenujejo na Hrvaškem „samostojne“ demokrate, op. ur.) ne samo strankini agitatorji, ampak ves uradni državni aparat. Ne delajo torej oni za državo, ampak država zanje.

Dan za dnem lahko vidite po okrajnih glavarstvih (na Hrvaškem) cele kopice kmetov, ki jih pripeljejo tja orožniki vkljenjene in pretepe in sicer na podlagi lažljivih ovadb, katerih verodostojnosti oblast ne preiskuje, ampak vsakega osumljenca kratkomalo obsodijo po nekih zastarelih postavah na 300 dinarjev globe brez pravice pritožbe.

To so žrtve Pribičevićevega nasilja, ki niso zakriville drugega kakor da so pristaši hrvaške kmečke republikanske stranke.

V občinah so postavljeni vladni komisariji (na Hrvaškem so skoro vsi občinski sveti razpuščeni, op. ur.), ki občinsko premoženje uničujejo in ljudi tlačijo, kolikor morejo.

O kakem nadzorstvu občinskega gospodarstva ni govora. Vsak vladni komisar vlada v svoji občini kakor turški paša. Uradništva je v občinah dvakrat več kot ga je bilo, toda ne dela se nič. Prišlo je celo že tako daleč, da v nekaterih občinah že po tri leta ne vodijo nobenih blagajniški hknjig. Občinske doklade pa so dosegle nekod že neverjetno višino. Denar dajejo pristašem in ljubljen-

cem g. Pribičevića, da so še bolj vneti za svoj grdi in odurni posel.

Agitacija je naravnost grda. Od agrarne reforme imajo korist sa no oni, ki se vpišejo v Pribičevićevo stranko. Davka oproščajo samo njegove pristaše. Razne denarne kazni, stroški za bolnišnice, zapori itd. se oduščajo in spregledujejo le onim, ki zapuste Radiča in prestopijo k Pribičeviću. Razne male službe po deželi (stražniki, gozdarji itd.) dobivajo samo pristaši te stranke. Plače prejemaajo ti ljudje take, da lahko cele dni in noči pijančujejo, dočim za sposobnost v službi nihče ne vpraša — glavna stvar je, da je dotičnik pristaš Pribičevićeve stranke. Tudi orožje dele in sicer tako, da ga jemljejo onim, ki imajo orožne liste in lovske karte, ker nočejo postati batinaši, dele pa orožje novopečenim demokratom.

Tako bi se dalo pripovedovati brez konca in kraja, kaj pomenja „varstvo države“ in „državotvornost“ in kaj je država za Pribičevića in njegove pristaše. Če ves narod zaradi tega trpi, za to se nihče ne zmeni; glavno je, da se posameznikom dobro godi.

Po vsem naprednem svetu velja načelo, da je država **narod**. Narod (ljudje) tvori državo, ljudje jo vzdržujejo s svojim delom. Ljudje ustvarjajo vrednote, ljudje državo branijo s svojo močjo. Zato bi pa morala biti dolžnost oblasti in uprave, torej dolžnost uradništva kot upravnega organizma, da vse svoje moči posveti koristi naroda.

Tega načela se Pribičević ne drži, čeprav si lasti visokodoneč naslov „demokrata“ in „državotvorca“. Danes ga ni človeka, ki mu ta duh ne bi bil dal že čutiti, kaj njegova duša misli in želi. Kot minister za prosveto nam daje čutiti, da morajo biti učitelji na Balkanu navadni njegovi strankarski priganjači. Po njegovem receptu ljudje ne potrebujejo šole, ker **izobraženi** ljudje ne gredo v Pribičevićevo stranko.

Po znanem „paktu“ med radikali in demokrati gospodarji nad vsem prečanskim ozemljem Pribičević. Zato ima v vseh ministrstvih svoje ljudi, kjer odločujejo o Hrvatih, in ti veljajo več kot sami dotični ministri. Wilder (državni tajnik za notranje zadeve, op. ur.) je pravzaprav minister, pravi minister g. Boža Maksimovič pa se nanj lahko nekoliko razjezi — to nič ne देने! Glavno je, dr. Wilder naredi to, kar hoče Pribičević. Njegovi listi pišejo vsak dan, kako da batinaška stranka raste in obetajo Radiču, da bo kmalu postal general brez armade, češ, da ga narod ne mara več.

Če pa hočete izvedeti resnico, pojdite po hrvaških vaseh in videli boste te „zavodne“ Pribičevićeve pristaše. Pod njegovim okrilje se zatekajo samo zločinci, ki drugače ne morejo uteči zasluženim kazni. Raz-

grajači, postopači, pijanci in zapravljivci in sploh vsi, ki imajo kakšen težak greh na svoji vesti ali pa tisti, ki bi radi živeli na tuj račun in pa odvisni (uradniki) se vpisujejo v „državotvorno“ in „demokratsko“ batinaško Pribičevićovo stranko.

Mi živimo v dobi sporazuma. Radikali (Pašičevi pristaši) govore vsak dan o sporazumu. Medtem pa, ko radikali govore o sporazumu, preganja in mrcvari Pribičević s svojimi ljudmi ves hrvaški narod in ga ponižuje in upropašča.

Kmečko hrvaško ljudstvo pa odgovarja:

„Dokler trpe radikali Pribičevića v vladi in mu dovoljujejo, da počne v prečanskih krajih, kar hoče, so tudi radikali odgovorni za vse, kar Pribičević dela.“

In če radikali predlagajo, naj bi ostal v vladi srbsko-hrvaškega spo-

razuma tudi še Pribičević, s tem samo dokazujejo, da na sporazum ne mislijo resno.“

Naj bo dovolj besedij. Ljudje zahtevajo dejanja. Politiko je treba uravnati po potrebah ljudstva, ne pa po kapricah posameznika.

Ko bo hrvaški narod, srbski narod in slovenski narod zadovoljen, ko bodo vsi stanovi zavarovani pred posamezniki, ki podirajo, kar se je tekom stoletij dogradilo in naredilo — takrat bo država močna.

Moč države počiva na ljubezni in zadovoljnosti. Kdor dela na to, da uživamo plodove skupnega dela vsi, ta je res državotvoren, kakor je kmečko ljudstvo državotvorno že po svoji prirodi.

Hrvaški kmetje niso taki samo po naravi, ampak tudi po svoji politični izobrazbi in zato hočejo sporazum.

kljub pričevanju policije Todorovića oprostilo?

Interpelacije. Poslanci SLS so vložili v najnovjšem času celo vrsto interpelacij na razne ministre proti različnim krivicam, ki se gode Slovincem v gospodarskem in političnem oziru. Mi smo že večkrat povedali, da interpelacije opozicije v Belgradu nič ne zaležejo in nič ne pomagajo. Zato so take interpelacije, za katere se nihče ne briga, popolnoma odveč in sam pesek v oči nepoučenega ljudstva!

Novo društvo. V Ljubljani snujejo novo društvo. Društvo se bo imenovalo »Društvo davčnih zarubljencev«. Društveni znak bo majhen boben, ki se ga obesi na tisto gumbnico, kjer je prej visela zarubljena zlata ali srebrna ura. Član društva postane lahko vsak, kdor se izkaže z rubežno listino. Občevati z ljudmi, ki še niso bili zarubljeni, je društvenim članom najstrožje prepovedano. Društvo je državotvorno.

Še jim ne gre v glavo! Naši nasprotniki še vedno šarijo po svojih časopisih in na shodih s tem, da kažejo na neko nasprotje, ki obstoji baje med izjavo poslanca Pavla Radića, s katero je priznal monarhijo in vidovdanko ustavo (pa tudi nič več kot le priznal, da je monarhija in ustava tukaj, op. ur.), in pa med našo zahtevo po preureditvi države v federalistično - republikansko smislu. Ljudje, ki vidijo v tem neko nasprotje, so ali nesrečni bedaki, katerim možgani pešajo, ali pa so hudobni zlobneži. »Priznati« kakšno reč se vendar ne pravi nič drugega kakor priznati, da je ta ali ona stvar tukaj, nikdar pa priznanje obstoječega stanja ne pomeni še želje ali zahteve, da mora obstoječe stanje neizpremenjeno ostati za vse večne čase! To pa je velika in bistveno razlika! Ubog bajtar, ki ima okoli bajte le eno samo njivico, če jo ima, mora pač priznati, da je revež, ker to vsi ljudje vidijo. S tem pa še vendar ni rečeno, da dotični bajtar želi, da bi večer revež tudi ostal, ampak on goji upravičeno željo, da bi obstoječe stanje, v katerem se nahaja in ki ga tudi priznava, počasi s svojim delom in z varčevanjem izpremenil! Tako je tudi v politiki. Mi priznavamo in smo vedno priznali, da imamo v Belgradu kralja in da je sedanja oblika naše države monarhija, s tem pa vendar še ni rečeno, da bi morali mi tudi želiti in zahtevati, naj to za večne čase ostane! Nas vodi do želje po izpremembi in sicer po postavnem dovoljeni poti dosegljivi izpremembi samo spoznanje, da je to, kar imamo danes, za nas kot za posameznike in kot narod slabo in zato si želimo red, ki je po našem prepričanju boljši. To želiti in na to delovati pa je naša postavno zajamčena pravica.

Dobro znamenje. V političnem oziru je demokratsko »Jutro« jako dobro informiran list in dr. Zerjavu mora tudi njegov najhujši nasprotnik priznati, da skrbi za »Jutro« prav po očetovsko. S tem pa nočemo reči, da je dobesedno vse res,

kar poroča »Jutro« v svojem političnem delu, ampak je treba znati brati in razumeti, kaj »Jutro« poroča in zakaj kakšno reč poroča oziroma kako jo poroča in piše. V tem oziru je jako značilen uvodnik, ki ga je priobčilo »Jutro« za binkošti. Na binkoštno soboto so namreč poročali iz Belgrada, da je bil Pavle Radić znova v avdijenci pri kralju in da se je po tej avdijenci pogovarjal okoli dve uri z Nikolo Pašičem o »sporazumu«. To je Pavle Radić sam povedal. »Sporazum« pa je za samostojne demokrate silno nevarna zadeva, ker posledica sporazuma med radikali in radićevci bi morda bila, da bi morali samostojni demokratje iz vlade! To bi bil pa za demokrate strahovit udarec. V svoji jezi na »sporazum«, ki ga tudi »Jutro« ne more več tajiti, je pa »Jutro« izšlo ves svoj gnev in žolč na politične nasprotnike, zlasti na »prepeluhovce«, »pucljevece«, »nesesarje« (narodne socialiste), na »radikale« in zapisalo, da so ti vsi skupaj sami »zgagarji, zabavljači, nergači, lenuhi, politični povojni verižniki in politični komedijanti itd.« »Jutro« je porabilo torej vse izraze, kar jih premore slovenski politično-zabavljajski besednjak, da si ohladi svojo jezo nad ljudmi, ki utegnejo postati demokratom politično neljubi. Za nas je »Jutrova« jeza in zabavljanje jako zabavno. Če so pa »Jutrovi« prostaški izrazi primerni za slovensko inteligenco, ki v prvi vrsti bere »Jutro«, o tem naj odloča inteligenca. Po takih izrazih sodeč imajo naši kmetje čisto prav, če po Radićevem vzoru tudi pri nas že govore o »pokvarjeni gospodi« in nočejo o kakem političnem vodstvu gospode nič več slišati.

Koliko plačujejo ljudje za kralje in cesarje? Angleški kralj prejema iz davčnega denarja na leto 174 milijonov dinarjev, italijanski kralj 192 milijonov, španski kralj 106 milijonov, danski kralj 18 milijonov, norveški kralj 15 milijonov, švedski kralj 28 milijonov, belgijski kralj 65 milijonov, nizozemska kraljica 23 milijonov, jugoslovanski kralj 39 milijonov, rumunski kralj 30 milijonov, bolgarski kralj 24 milijonov, japonski cesar 135 milijonov in siamski kralj 210 milijonov dinarjev. Trinajst kraljev in cesarjev prejema torej na leto 1059 milijonov dinarjev ali eno milijardo in 59 milijonov dinarjev! Predsedniki republik so znatno cenejši. Tako dobiva predsednik Zedinjenih držav »samo« 4.800.000 dinarjev na leto, predsednik nemške republike pa 802 tisoča dinarjev. Bivši nemški cesar Viljem II. pa je prejemal na leto 300 milijonov dinarjev, ranjki cesar

Dnevne vesti.

Čudna pravica. Hrvaški poslanec dr. Zanić je interpeliral ministra za pravosodje, da pojasni slučaj bivšega srezkega načelnika (okrajnega glavarja) Koste Dragičevića, ki je brez najmanjšega vzroka ustrelil v Dolenjem Varošu pri Gradiški mladega kmeta Nikolaja Valterja. Ustrelil ga je, ker je bil Valter odločen in zaveden Hrvat in odličen pristaš Radićeve stranke. Sodnijska preiskava je dognala, da je Valter s svojimi prijatelji popolnoma mirno sedel v gostilni in ni nikogar izzival. Nenaodoma pa je stopil v gostilno »srezki« načelnik Dragičević, ki je brez vsakega pravega vzroka Valterja ustrelil! Nato je odšel načelnik Dragičević preko Save v bosansko Gradiško, kjer je zapovedal svojim njemu podrejenim žandarjem, da ne smejo pustiti hrvaških žandarjev preko Save. Mož je namreč slutil, da ga bodo hrvaški žandarji iskali. Bosanski žandarji so res svojega načelnika ubogali in hrvaških žandarjev niso pustili preko Save. Nato je sodišče izdalo proti Dragičeviću tiralico. Tiralica je bila vladi znana, vendar pa vlada Dragičevića ni dala prijeti. Mož je bil namreč tako predržen, da je šel v Belgrad v ministrstvo zahtevati, naj mu dajo službo v drugem kraju ali pa naj mu dajo pokojnino. In namesto da bi bila vlada zločinskega načelnika prijela in ga izročila sodišču, mu je nakazala pokojnino iz državnih sredstev! Čudno, da ni še Čaruga prosil za pokojnino! Mogoče bi jo bil tudi dobil.

Kdo je torej klerikalec? Ob zadnjih državnih volitvah je bil odgovorni urednik klerikalnega »Slovenca« g. klerikalni poslanec Fr. Kremžar. Tedaj je v decembru l. l. prinesel ta list neko poročilo o zborovanju glavnega odbora SRS v Zidanem mostu, ki sta se ga udeležila tudi gg. dr. Maček in dr. Krnjčević v imenu povabljenih HRSS. Na to zborovanje je prišel s povabilom, ki se je glasilo na drugo ime, torej furtimaško, nek pristaš SLS, ki je potem s pomočjo nekega g. kaplana »Slovenca« enostransko in lažljivo informiral. Tako je prišlo v »Slovenca« neresnično poročilo o zborovanju glavnega odbora SRS. Po naročilu stranke je tedaj poslal g. A. Prepeluh »Slovencu« popravek. »Slovenec« je prejem popravek potrdil v neki zafurkljivi notici, prinesel ga pa ni. Vsled tega je g. Prepeluh naročil svojemu odvetniku, da on sestavi tozadeven popravek in ga pošlje »Slovencu«. Toda »Slovenec« tudi tega popravek ni priobčil, vsled česar je poslal odvetnik popravek odgovornemu uredniku »Slovenca«, g. poslancu Fr. Kremžaru samemu. Toda pošta tega priporočena pisma ni mogla dostaviti, ker ni mogla nikjer najti »Slovenčevega« odgovornega urednika in klerikalnega poslaniškega kandidata. Vsled tega je odvetnik vložil na sodišče ovadbo. Toda razprava se pred sodiščem ni mogla izvršiti, ker tudi sodišče ni moglo nikjer najti g. Fr. Kremžarja. Vsled tega je predlagal naš odvetnik, naj se

obtožencu dostavi vabilo po tozadevnih določbah kaz. pravnega reda. Sodišče je ta predlog sprejelo in dostavilo vabilo na movo razpravo s tem, da mu je pribilo vabilo na vrata njegovega stanovanja. Na to razpravo je končno prišel odvetnik obtoženega g. Fr. Kremžarja, gospod dr. Breje, ki je priznal pravilnost dostave vabila, ugovarjal pa, da g. Prepeluh ni opravičen tožiti, ker da on ni upravičen nastopati v imenu SRS, osebno pa v dotičnem poročilu »Slovenca« ni bil žaljen. Sodnik prve instance se je pridružil temu pravnemu naziranju, ki je bilo pa po mnenju našega odvetnika tako pravno pomotno, da je brez nadaljnega povpraševanja, kar iz lastnega nagiba vložil pritožbo. Pristojno deželno sodišče ljubljansko je vsled tega razpisalo vnovično jazpravo, h kateri je prišel zopet g. dr. Breje kot zastopnik obtoženega Fr. Kremžarja. Toda na tej razpravi zastopnik obtoženega poslanca ni več zastopal samo prejšnjega svojega pravnega mnenja, ampak se je nastavno skliceal tudi na to, da je g. dr. Korošec odložil svoj mandat na Kranjskem in da je postal njegov namestnik ravno obtoženi g. Fr. Kremžar. Ker pa je kot poslanec imun, je treba zaprostiti najprej narodno skupščino, da ga izroči sodišču. — Ker pa iz prakse vemo, da narodna skupščina zaradi takšnih deliktov poslancev ne izroča, smo to zahtevo opustili in g. Prepeluh je plačal pravdne stroške v znesku Din 684. — Tak je torej gosp. klerikalni poslanec. Najprvo »reže čast« — kakor bi rekel kak star Kranj —, na to se skriva, na to taji, da je sploh koga žalil, končno se pa sklicuje na svojo poslansko imuniteto. Sedaj pa v Belgradu še protestira, da bi se ga nazivalo »klerikalec«. On da ni klerikalec! Kdo pa je potem? »I kdo«, bo dejal g. Alojzij Kremžar, »Prepeluh je klerikalec!«

Podkupovanje ni kaznivo? V ministrstvu za javna dela v Belgradu je uradoval neki Ljubomir Todorović. Ta je imel opraviti z nekim inženirjem iz Mitrovice v stvari, kjer je šlo za neka dva milijona dinarjev vrednosti. Inženir ni mogel priti do svoje pravice. Dober prijatelj mu je svetoval, naj poskusi Todorovića podkupiti. Inženir je na to pristal ob enem pa je obvestil policijo. Na policiji so mu svetovali, naj vtakne v kuverto 100 tisoč dinarjev. Potem je šel inženir z dvema policajema skupaj k Todoroviću. V sobo je šel inženir sam, policaji so pa gledali skozi ključavnico v sobo in videli, kako je Todorović res vzel kuverto z denarjem in jo vtaknil pod kup aktov. V tem trenutku sta policaja vstopila v sobo, izvlekla kuverto izpod aktov in sta prebledelega Todorovića aretirala. Sodišče pa je odločilo, da Todorović ni kriv, ampak ga je izpustilo. Kljub oprostilni sodni razsodbi pa je minister Todorovića iz službe odpustil. Kdo ima sedaj prav, ali minister, ki je kljub oprostilni sodni razsodbi Todorovića odpustil iz službe, ali sodišče, ki je

Vsaka perica pere samo z Zlatorog milom.

Vsaka perica pere samo z Zlatorog milom.

Franc Jožef I. 285 milijonov dinarjev, ruski car pa 510 milijonov dinarjev.

Vislice. V starih časih se je le redkokedaj zgodilo, da bi bili koga obesili ali ustrelili. Zadnje dni pa je bil v Zagrebu ustreljen neki bivši narednik, nekdo drugi je bil obesen v Celju in tretji v Ljubljani. Pravi, da pride tudi Maribor na vrsto. Za ljudi je jako lepo, da se kar drenjajo okoli vislice, da bi pasli svojo radovednost. Posebno ženske so kar divje na te žalostne prizore. Skoda, da rabelj nima dovolj hlapecov in dovolj dolgih vrvi. Ali pa je za tako pozivinjeno druhal še vrv predobra?

Republike in monarhije pred vojno in po vojni. V »Neue Freie Presse« je napisal bivši angleški ministrski predsednik Daid Lloyd George svoje spomine na bivšega avstrijskega cesarja Karla. Med drugim pripoveduje, kako je cesar Karl prosil zmagovalce za dovoljenje, da more pobegniti v Švico in nadaljuje: »Kakšni dnevi so bili to! En cesar, pred katerim se je pred malo leti še cela Evropa tresla, je bežal, kakor hitro ga je le mogel njegov avtomobil pripeljati pod varni krov holandskega kmeta, in priprost sedlarski pomočnik je zasedel njegovo mesto kot predsednik republike (Elbert v Nemčiji). Drugi cesar je iskal zavetja v švicarski dolini, njegovo cesarstvo pa so si njegovi narodi razdelili. Tretji (ruski) je romal s svojo rodbino iz ječe v ječo, dokler ga niso fanatični morilci ubili. Njegov prestol je zasedel eden izmed onih fantastov, ki ga je umorjeni car takrat, ko je še imel moč, v verige oklenjenega poslal v Sibirijo. Ko je Nemčija začela vojno, je bilo v Evropi 21 monarhov in samo 3 republike. Danes je le še 11 monarhij in 16 republik. Pred vojno so vladali kralji in cesarji nad 370 milijoni ljudi, v republikah pa jih je živelo samo 50 milijonov. **Danes živi v republikah 280 milijonov ljudi, pod kralji pa samo še 140 milijonov** (podčrtal Lloyd George, op. ur.) — »Jutru« priporočamo, naj si članek Lloyd George-ja natanko prebere, da bo videlo, kako močno in silno »seperatisti« napredujejo!

Nov drobiž. Listi poročajo, da bomo dobili v enem ali dveh mesecih nov kovan drobiž po pol dinarja, po dinarju in po dva dinarja.

To je gotovo prav, da dobimo enkrat soliden denar namesto umazanih papirnatih cunj, ki nam delajo sramoto pred vsem svetom. Ni pa prav, da so dali nov denar kovati na Francoskem ali v Belgiji. To bo veljalo ogromno mnogo. Če se prav spominjamo, je država plačala za sedanje bankovce po 10 dinarjev, ki so jih tiskali v Ameriki, okoli 30 kron ali 7 in pol dinarja stroškov za vsak bankovec. V ameriški ceni to ni bilo mnogo — 10 centov —, toda za nas jako mnogo. Na drugi strani pa je znano, da nam dobavlja Nemčija na račun vojne odškodnine najbolj raznovrstne stroje od najbolj pripravih do najfinjših. Če bi bila naša vlada pametna in bi znala računati, bi bila že zdavnaj lahko naročila v Nemčiji celo najmodernejšo tiskarno za tisk bankovcev in tudi najmodernejšo »kovačnico« za kovanje denarja. Tudi stroški za primerno poslopje ne bi države še spravili na kant. Težava bi bila pač z osebjem, ki bi znalo s temi stroji ravnati. Tu bi bilo pač treba najprej najeti tujce, pri katerih bi se domačini učili. Zdi se pa, da Srbi v svoji »zmagoslavosti« nad Nemci in Avstriji nočejo priznati, da Nemci ali Francozov v tem oziru še dolgo ne bodo dosegli, Hrvatov in Slovencev pa tudi ne marajo, in zato oddajajo taka dela raje na tuje za drag denar, kakor da bi se začeli učiti doma in vzgajati domače moči. Da igrajo važno vlogo pri vsem tem tudi komisije, ki hodijo za dnevnice prevzemati izdelano blago v tujino, pa ni treba še posebej naglašati. Za prevzemanje doma izdelanega blaga ni treba dnevnice, visoki gospodje se pa za posle, ki niso združeni z dnevnica-mi, navadno ne brigajo.

Komunisti na srednjih šolah. »Slov. Narod« je ta teden poročal, da so prišli na nekih naših srednjih šolah na sled tajnim komunističnim organizacijam med študenti. »Narod« zahteva strogo preiskavo. Po našem mnenju ne spada na srednje šole nobena druga niti tajna niti javna organizacija kakor samo — knjige! Kjer pa so dovoljene razne »državotvorne« organizacije, ki nimajo s šolskim poukom prav nobene zveze, tam se rode samoposebi tudi »protidržavne« organizacije. Sicer je pa s takimi »organizacijami« čudna stvar. V bivši Avstriji so imeli slovenski dijaki več tajnih slovenskih »organizacij« in narodni

listi so takrat take dijake in organizacije hvalili, čeprav niso bile posebno »državotvorne« in »patriotične« — danes pa isti časopisi »tajne organizacije« grajajo! Kakšna doslednost je to? Če je »tajna organizacija« dobra, ali ni potem vedno dobra? Zakaj bi bilo danes slabo, kar je bilo še včeraj dobro?

Izseljevanje. Iz Dalmacije se je pretekli teden odpeljalo v Južno Ameriko nad 600 izseljencev. Izseljenci so sami kmetje, ki ne morejo več živeti doma.

Malanje. Oče in vodja naroda slovenskega g. dr. Korošec, je naročil svojim časopisnim Kitajcem, naj v klerikalnih listih malajo njegove politične nasprotne tako, da bi se ljudje fejt smejali. Iz zanesljivega vira pa smo zvedeli, da v Belgradu že malajo tudi g. dr. Korošca brez vsake maske, to je takšnega, kakršen je v resnici: brez duha in brez talenta. Ta slika bo baje kmalu na vpogled. Toda g. dr. Korošca ne bo stala niti vinarja, kajti on je že večkrat bil jugoslovanski minister, podkralj Indije pa nikoli biti ne more, ker govori in piše le »ilirščino«. Stroške za ta portret g. dr. Korošca pa že sedaj z navdušenjem plačuje »mila i draga slovenačka brača« po številnih davčnih uradih prelepe in prekrasne Slovenije!

»Krščanski socializem«. Tako se glasi nova vaba SLS za lačne delavce, obrtnike in male kmete. »Avtonomizem je obrabljen, centralisti smo že bili, republikanci smo samo ob volitvah, komunizem se ne izplača več«, tako si mislijo gospodje iz vodstva SLS. Treba je torej novega gesla. Ker pa je soli v glavi le bolj malo, političnih izumov pa na starini tam za vodo ne prodajo, so privlekli iz podstrešja star kolovrat, ki so ga pred 30 leti izumili stari Dunajčani kot injekcijo za staro in preživelo Avstrijo. Ta kolovrat bodo prihodnje nedeljo znova vrtili v »Unionu«, imenuje se pa »Krščanski socializem«. Razume se, da še za mažo starih čevljev ni več poraben. Pa to ni važno, ker ne gre za to. Gre le za to, da se z novim tam-tamom pokrije po možnosti »izvrstne politične poteze« g. dr. A. Korošca, očeta in voditelja naroda slovenskega.

Smlednik. Človek sam ne ve, ali bi se smejal ali jokal, ali kdor ve, za katerim grmom tiči zajec, tisti bi

pa najlažje preklinjal može, ki kakor sami trdijo, vedno delajo in skrbijo za naš dobrobit. — Za kaj pravzaprav gre? — Radi mlekarne, ki se pri nas ustanavlja že par let, a se bo lahko še par deset let, ako bodo to stvar vodili taki odličniki, kot danes. — Že leta 1923. se je odbor izvolil, pobirali so deleže in pogodba radi lokala za mlekarne se je sklenila. Samo strojev je še manjkalo, a so bili tedaj baje — predragi. In vsa stvar je zaspala. Se en vzrok je bil, kakor se je izjavil eden izmed gospodov odbornikov. In sicer je rekel: Kaj pa hočemo, saj nimamo strokovnjaka, ki bi bil zmožen vso to stvar voditi. Letos smo pa imeli pri nas dne 25. februarja predavanje o mlekarstvu. Razlagalo se je, na dolgo in široko o koristih te panoge gospodarstva ter o organizaciji. Zopet je bilo vse navdušeno za ustanovitev mlekarne in vsa stvar bi se z lahkoto speljala, ako bi hotelo pri vsem tem pomagati par onih, ki bi imeli od tega največ koristi. Ko pa so bila po predavanju podana raznovrstna mnenja s strani posestnikov, je rekel nekdo sledeče: »Kaj pa hočemo z ustanovitvijo mlekarne, saj imamo mleko dobro prodano.« Marsikdo se je čudil tem besedam, ker vsakdo je mislil, da cena 1.75 Din za liter mleka ni bogve kako sijajna. Ne čudimo se pa tem besedam danes, ko vemo, da so imeli trije posestniki od pripravljalnega odbora za ustanovitev mlekarne plačan vsak liter mleka po 2.25 Din, **torej 50 par** pri litru dražje, kakor drugi posestniki, a to samo zato, da se ni ustanovila mlekarne. Vsi oni prejšnji vzroki so bili samo pesek v oči ljudstvu, ali če je to pošteno, o tem naj pa drugi sodijo.

Cene na zadnjem sejmu v Ljubljani. Dne 29. maja so veljali težki voli 9.75—10 Din za kilo žive teže, rejeni voli po 9—9.50 Din, vprežni voli 8—9 Din, rejene krave 8—9 dinarjev, krave klobasarice 3—3.50 dinarjev, rejene telice 7—8 Din, težka teleta 12—12.50 Din, debeli prašiči 13—14 Din, pršutarji 12 do 13 Din.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.

Odgovorni urednik Oskar Schiller.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

15letno jamstvo

najpopolnejši **Stower** šivalni stroj s pogreznim transporterjem (grabljice). Z enostavnim premikom je stroj pripravljen za štepanje, vezenje ali šivanje.

Ludovik Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6, I. nadst.
Telefon št. 950.

Naroči si kot Slovenec revijo
„Novi Zapiski“
letnik 1922

kompletni letnik, 10 zvezkov se še dobi v upravi našega časopisa in stane samo 10 Din.

»Ozor, krojač, šivilja, nešivilja

Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI SOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt.

Ljubljana, Židovska ulica št. 5.
Vsak mesec tečaji za krojače šivilje in nešivilje.

Ure Zlatnina

Ščipalci Očala

Inserirajte v „Slo. Republikancu“!

Rupim: Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige

HINKO SEVAR
antikvariat knjigarna
Ljubljana, Stari trg 34

Brošura
„Jugoslovani, Slovani in Jugoslovani“

ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni, se dobi v upravi našega lista in stane s poštnino **le 4 Din.**

Ljubljanska posojilnica

r. z. z. o. z. v Ljubljani. Telefon št. 9
Mestni trg št. 6

obrestuje vloge zelo ugodno in sicer:

vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi,	po 8 %
vloge z enomesečno odpovedjo,	po 10 %
vloge z trimesečno odpovedjo,	po 12 %
vloge s šestmesečno odpovedjo,	po 14 %

Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago poštne po-ložnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Jamstvena glavnica za vloge znaša že nad 11 milijonov dinarjev.

Posojila daje le proti popolni varnosti. proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na poročstvo.

Inkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

Ustanovljeno 1898

regirova a zadruga z omejeno zavezo

Aleksandrova cesta 5

Telefon št. 367

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakga odbitka.

Modni salon

Minka Horvat
Ljubljana, Stari trg 21.

ima vedno v zalogi najnovejše dam-ske in dekliske SLAMNIKE in KLOBUKE. Za ni klobuki vedno v zalogi. Popravila se sprejemajo